

Et par detaljer: Som ikke-filosof reagerer jeg på en fenomenologisk bindestrekkssjargong – bindestreker mellom ord skal gjøre beskrivelser nye. Jeg oppfatter dette bare som fremmedgjørende. Og redaktørene blir kort presentert, men jeg savner en presentasjon av de enkelte forfatterne.

Redaktørene sier lite eksplisitt om hvem som er målgruppen. Leger med spesiell interesse for aktuelle emner i humanistisk helsefaglig forskning vil finne interessant stoff.

Per Stensland

Kommunelegekontoret i Sogndal
Sogndal

Bra om babysvømming

Færch U.

Politikens bog om babysvømming

136 s, ill. København: Politikens forlag, 2007.

DKK 149

ISBN 978-87-567-8222-7

En lekker bok om et lekende tema – lek og læring med barn i basseng. Forfatteren driver sammen med sin mann babysvømming både i Malmö og i København-regionen.

Dette er en poengtert og omfattende introduksjon til den tidligste form for lystbetont fysisk fostring, en aktivitet foreldre kan drive sammen med sine små nesten fra de får øynene opp. Den er bokstavelig talt en øyeåpner for de mange muligheter for å skape kontakt og bli kjent med spedbarnets personlighet med utgangspunkt i de mest elementære felles sanseopplevelser.

I et ledig og velformulert språk får vi dele erfaringene til en levende engasjert instruktør. Ikke bare belærende fra bassengkanten – vi kommer langt inn i en opplevelsesverden i menneskets kanskje mest opprinnelige element, nemlig vannet. Dette er da basert på solide kunnskaper og personlige erfaringer om barns utvikling og reaksjonsmønstre. En fin kombinasjon av generell bakgrunnsviden om barns sansemotoriske utvikling og understreking av den individuelle variasjon basert på det enkelte barns personlighet, temperament og tidligste erfaringer. (Her kan en gammel barnelege savne litt mer om funksjonshemmede eller kronisk syke barn, som kan ha stor nytte av bevegelsestrening i vann. Temaet tilgodeses dog litt i kapitlet *Klar til babysvømming. Hvem kan babysvømme* (s. 40).)

Samspillmulighetene mellom barn og foreldre eller andre omsorgspersoner belyses levende og engasjert i kapitlet *Det lille barns utvikling og babysvømming*, der mer teknisk preget informasjon underordnes betydningen av innlevende omsorg, omtanke og gjensidighet.

Uttrykk for de spesielt innviede (for eksempel andre instruktører) sniker seg inn i den ellers lettleste teksten (s. 13: «Når babysvømming påbegyndes tidlig vil man ofte se at refleksen (søgereflexen) aktiveres når man holder barnet i grundgreb på maven...»), men et register med alfabetisk ordnede oppslagsord og litteraturreferanser bøter på eventuelle forståelsesvansker. Omtalen av barns psykomotoriske og emosjonelle utvikling og de familiepsykologiske aspekter knyttet til denne er kanskje vel omfattende i forhold til hovedtema og målgruppe, men den gir leserne en forståelsesbakgrunn som kan pirre nysgjerrigheten på den overveldende opplevelse nært samvær med barn byr på.

Målgruppen er primært foreldre, men også andre omsorgspersoner og fagfolk som involveres i barns helse og utvikling kan ha glede og utbytte av lesingen. *Politikens bog om babysvømming* er ikke oversatt til andre språk (ennå), men dansk skulle ikke være fremmed i de andre nordiske land.

Boken er nydelig illustrert med fotografier tatt over og under vann og fint fordelt i teksten, som er oversiktlig organisert.

Jørgen Diderichsen

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk for Bærum
Sykehuset Asker og Bærum

Fibromyalgi – lys i tunnelen?

Pederson JA, red

New research on fibromyalgia

New York, NY: Nova Science Publishers, 2006.

Pris USD 129

ISBN 1-60021-267-0

Fibromyalgi er et syndrom som rammer mange, særlig middelaldrende kvinner. Det er tre hovedsymptomer: muskelsmerter, tretthet og en serie definerte trykkømme punkter. Biokjemiske og bildediagnostiske undersøkelser er negative, og medisinen har ingen teori som forklarer de mekanismene som ligger bak sykdommen. Dette fører ofte til frustrasjon hos både pasient og lege.

Her er nyere forskning om dette mystiske syndromet sammenfattet, av 26 forskere fra ti land, inklusive Norge. Det er åtte kapitler.

Kapittel 1 beskriver forskning om alfa-1-antitrypsinmangel ved fibromyalgi. Alfa-1-antitrypsin er en gruppe betennelsesreaksjonsinhibitorer. En spansk undersøkelse viser at ca. 10 % av fibromyalgipasientene har en genetisk defekt som svekker denne inhibatoren. Dette kan være én årsak til muskelsmertene.

Kapittel 2 omhandler en amerikansk undersøkelse som viser at stress kan utløse en oksidativ reaksjon, som i sin tur kan føre

til fibromyalgi, myalgisk encefalopati eller tretthetssyndrom og andre sykdommer.

Kapittel 3 er en belgisk-fransk undersøkelse med MR og ³¹P-spektrografi av stoffskiftet i leggmusklene hos friske og hos fibromyalgipasienter. Forfatterne antyder at overgangen fra kjemisk til mekanisk energi kan være svekket hos personer med fibromyalgi.

Kapittel 4, fra Israel, er basert på EKG-undersøkelser. Forfatterne påviser en forskjell i reaktivitet hos pasienter med fibromyalgi og pasienter med myalgisk encefalopati.

I kapittel 5 og kapittel 6 fra Italia og Finland påvises en sammenheng mellom fibromyalgi og smerter og dysfunksjon i kjeveledd og tyggemuskler.

Kapittel 7 beskriver en spansk-tysk undersøkelse av nevrofysiologiske og psykososiale mekanismer hos fibromyalgipasienter. Forfatterne mener å ha påvist cerebrale komponenter i årsakskjeden.

Kapittel 8 er fra Norge og bygger på den kliniske likheten mellom fibromyalgi og den langt sjeldnere sykdommen adipositas dolorosa. Ved denne sykdommen utløses smertene fra fettvev, i noen tilfeller lokalisert til små lipomer. Forfatterne har holdpunkter for å hevde at det er et genetisk fellesskap mellom disse sykdommene og lanserer den viktige teorien om at smertene utløses fra fettcellene.

Det spennende med denne utgivelsen er at bidragene er internasjonale og at de dokumenterer letingen etter biomedisinske årsaksmechanismer. Det er sannsynlig at fibromyalgi ikke er én, men flere sykdommer, med forskjellige mekanismer. Et stikkord er muligens genetisk polymorfisme. Det er fremdeles langt igjen til en full oppklaring av mekanismene, men denne boken gir håp om at den internasjonale forskningen er på vei.

De enkelte kapitlene er stort sett godt skrevet, godt illustrert og har mange referanser. Det er også et saksregister, men det har dessverre mange feil. Den store svakheten er at det bare er et kort forord og at det mangler et reflekterende sluttkapittel der man setter funnene i de enkelte kapitlene i sammenheng.

Dette blir nok ikke noen bestselger, men den bør leses av dem som forsker på dette feltet og av dem som underviser om denne vanlige, men uopplarte og ofte misforståtte sykdommen.

Peter F. Hjort

Blommenholm